

מילין יקרין נגדות אור ועובדין טבין ממעיין החיים נהודין לשעה ולדורות

משולחנא דמלכא

של רבנו הגדול רבן של ישראל

הרב"ק מרן הגה"ק הגאב"ד זצוקללה"ה זיע"א

מרא דארעא קדישא - בעל "שערי טוביה"

פרשת שמיני תשפ"ה

פרשת השבוע

שמחה של מצוה, על שזכה לעבוד עבודתו ית', עד שגם ע"י מיתת בניו לא ערבה שמחתו הגדולה, וידום אהרן, ולכן קיבל שכר על שתקו שנאמרה לו פרשת שתויי יין, שהיא מורה על שמחת הנפש בעבודה עצמה, ללא צורך בשום סיוע חיצוני.

וזהו שאמרו עוד במדרש (ויקד"ש שם, ג) וידבר ה' אל אהרן וגו', הדא הוא דכתיב (תהלים ט, ט) פקודי ה' ישרים משמחי לב, היינו שהמצוות בעצמם משמחים, ואין צורך בדברים אחרים בכדי להלהיב הלבבות ולהוליד בהם השמחה.

ואפשר יש להעמיס זה במאמר הכתוב (ויקד"ה ג, ב) אש המזבח תוקד בו, על דרך שהוכחנו מכבר (שערי טוביה עמ' כז) פירוש הצדיקים שאש המזבח צריכה להיות יוקדת בו, ר"ל בכהן עצמו, ולפי האמור יש להוסיף בכוונת התורה להדגיש, שאש המזבח לבדה תוקד בו, היינו שהעבודה עצמה היא שתדלק ותבעיד בלבו אש קודש, ולא שיצטרך חלילה לאש זרה, לעורר בקרבנו התלהבות מדברים חיצוניים.

אכן בדרך פשוט יותר, להבין מה שזכה אהרן בשכר שתקו דוקא לפרשת שתויי יין, נראה שזה מדה כנגד מדה, בשכר שהוא שמר על צלילות דעתו בעת צר לו, ולא התרעם על מדותיו של הקב"ה, רק קיבל גזירת המקום בשתיקה, בלי תרעומת, זכה שנאמרה לו פרשת שתויי יין, שעניינה לשמור על צלילות וישוב הדעת לתורה ועבודת ה'.

וזה לימוד לדורות, להיזהר תמיד בעת צרה ה' ישמרנו, שלא להתרעם חלילה, רק לקבל הכל באהבה ובדומיה, כדרך ששמעתי מפי כ"ק הגה"צ משא"ץ זצוק"ל, כאשר נפטרו עליו כמה מיצאי חלציו ל"ע בזמן קצר, ושאלתי אותו אז באותה תקופה "וואס מאכט דער רבי" (מה שלום הרבי), השיב ואמר בקדשו: "מען מאכט א שווייג" (עושים שתיקה), בבחינת וידום אהרן.

וכל זה מתוך אמונה שלימה ובטחון גמור שהכל מהש"ת, כפי שראיתי בשם הגאון רבי אליעזר מנחם שך זצ"ל שאמר מפי דודו הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל ביאור הכתוב (תהלים כג, ד) גם כי אלך בגיא צלמות לא אידא רע כי אתה עמדי, משל לאב שהלך עם

וידבר ה' אל משה לאמר, יין ושכר אל תשת אתה ובניך אחר בבואכם אל אהל מועד (י, ח-ט)

איתא במדרש (ויקד"ב, ב) והובא בפידוש רש"י ז"ל (י, ג), אהרן שתק שנאמר (שם) וידום אהרן, וקיבל שכר על שתקו, ומה שכר קיבל, שזכה ונתייחד אליו הדיבור, שנאמרה לו לבדו פרשת שתויי יין, שנאמר וידבר ה' אל אהרן.

וצריך להבין מדוע נאמרה לו בשכרו דוקא פרשה זו, וכתב בזה דבר נפלא בכתב סופר (סוף פרשה ד) כי אמרו חז"ל (ויקד"ב, א) לא מתו בניו של אהרן אלא על שנכנסו שתויי יין לאוהל מועד, ולכאורה יפלא, כיצד באמת עשו זאת הצדיקים האלה, ליכנס שתויי יין למקדש, הגם שעדיין לא נצטוו על זה, היו צריכים להבין מעצמם שאין זה מן הראוי, גם צ"ב היכן מרומז זה במה שמבואר בכתוב (י, א) שמתו בהקרבים לפני ה' אש זרה אשר לא צוה אותם.

וביאר, כי נדב ואביהוא לשם שמים נתכוונו, שרצו שתהיה עבודתם לה' בשמחה ובהתלהבות, לכן שתו קודם יין המשמח לבב אנוש, כדי שיהיו ששים ושמחים לעשות רצון קונם, אבל באמת היה זה שלא כהוגן, כי המדרגה הרצויה היא להיות האדם שש ושטח מצד עצם עשיית רצון קונם, והיא היא שמחה של מצוה אמיתית, שמחת לב האדם על גודל הזכיה שנפלה בחלקו לעבוד את ה' ולעשות מצוותיו, ללא צורך להלהיב ולשמח לבו בשום שמחה חיצונית כשתית יין וכיצא.

וזהו כוונת הכתוב שהקריבו אש זרה לפני ה', היינו שאש ההתלהבות בעבודתם באה להם ממקום זה, מדבר חיצוני, ולא ממעשה המצוה והעבודה עצמו, ועל זה יצאה אש מלפני ה' ותאכל אותם וימותו לפני ה'.

אמנם אהרן הכהן ע"ה היה במדרגה הרצויה, שהיה כל כולו שטח

זה מחזק ומעודד אותי.

ומקרא מלא דיבור הכתוב בהפטרות פרשה זו (שמואל ב ז, יד) אני אהיה לו לאב והוא יהיה לי לבן אשר בהעוונות והוכחותי בשבט אנשים ובנגעי בני אדם, כי זה הוא מאהבת אב לבן ליסרו כשיחטא לפניו ולהוכיחו בשבט, הכל לטובתו, וכמו שנאמר (דברים ה, ה) וידעת עם לבבך כי כאשר יסר איש את בנו ה' אלקיך מיסוך, וצריך לקבל הכל באהבה ובדומיה.

וכבר אמרו חז"ל (ספרא שמיני א) אהרן שתק וקיבל שכר על שתקו, מכאן אמרו כל המקבל עליו ושותק סימן יפה לו, על די דוד הוא אומר (תהלים לג, ז) דום לה' והתחולל לו, ועל די שלמה הוא אומר (קהלת ג, ז) עת לחשות ועת לדבר, עתים לכל, עתים שאדם שותק עתים שאדם מדבר.

כה יתן ה' שנוכה לרחמים וחסדים, ואז קיימים בנו הכתוב (תהלים ל, ג) למען יזמך כבוד ולא ידום, כדאיתא (תפארת שלמה שיער התפילה ד"ה הנוטל חסדים טובים) לפרש, כי באהרן ששיכל את שני בניו רח"ל נאמר וידום אהרן, והבקשה היא שלא נצטרך לידום ולשתוק, אלא יהיה לנו אך טוב וחסד, ותמיד נודה ונהלל לכבודו יתברך על רחמים וחסדים גלויים שיחיו מנת חלקינו.

בנו הקטן ביער, בסביבת חיות רעות, והיה הבן אוהו ביד אביו ומתהלך בבטחה, ללא מורא, בידעו כי אביו נמצא עמו, אמנם כעבור זמן מה ראה פירות נאים, ומגדל תאוותו עזב את יד אביו ורץ לאסוף מהפירות, ומתוך כך תעה בדרך ומצא עצמו בסכנה, והיה מפחד ודואג, ובוכה וצוּעק לאביו, עד ששמע האב קול קריאתו ומצאו, ותיכף הכהו בידו והוכיחו על שעזב אותו והלך לבדו, אמנם הבן, אף שהוכה ביד אביו, והמכה כואבת לו, נתמלא שמחה ורוגע על מציאתו את אביו, ונשק יד אביו המכה, בידעו כי מעתה אין לו לידא עוד מכל חיתו יער, באשר הוא שוב במחיצת אביו שיגן עליו מכל רע, ככה על דרך זה אמר דוד המלך ע"ה, גִּם כִּי אֶלֶךְ בְּגִיא צִלְמוֹת לֹא אִידָא רַע, וְלֹא אֶף שֶׁהִנְנִי מוֹכֵה בְּצִוְתוֹ רַבּוֹת וְרַעוּת רַח"ל, אֵינְנִי יָדָא וּמִפְחָד, כִּי אֶתָּה עֲמָדִי, הֵינִי כִּי מִתּוֹךְ הַצִּוּת וְהִסּוּרִים מִתְּנִישׁ אֲנִי אֶת יָדוֹ יִתְבָּרַךְ הַמְכֵּה אוֹתִי, וְהִנְנִי מֵלֵא שִׁמְחָה וְאוֹשֵׁר עַל שְׁאוֹחֵי בִי, וְאֵין לִי מֵה לִיָּדָא וּלְפִחָד.

ועל דרך זה שמעתי בילדותי מאדוני **אבי מורי** הק"צ"ל שאמר בעת צרה לבאר המשך הכתוב (שם), שבטך ומשענתך המה ינחמוני, כלומר אף אם אני מרגיש מוכה בשבט רח"ל, הנה בידעני שהשבט הוא 'שבטך', שבטו של הקב"ה, 'ומשענתך' של הקב"ה, 'המה ינחמוני',

פרקי אבות

הקדמה לפרקי אבות

בספר **שערי קדושה** כתב לבאר הטעם על כך שלא מצונו פסוקים ברורים ומפורשים בתורה הנוגע לעניין המידות, והוא, כי מדות הם הקדמה ופתיחה לקיום התורה, ולפיכך ברור ומוכן מאליו שלא שיך להיות קשור ואגוד לגמרי לתורה הקדושה, לבלי שיהא להאדם מדות טובות וישרות.

ויש לבאר ולהמשיך את הדברים בדרך משל לאחד שביקש מהחייט לתפור עבורו בגד, וכשהגיע אצל החייט כדי לקחת את הבגד שתפר במיוחד בשבילו, לבש את הבגד כדי למדוד אותו, וראה שהבגד גדול מעבר למידתו, הלה שאל את החייט מה פשר הדבר, השיב לו החייט, הרי אתה מתחילה לא נתת לי את מידתך, ואף לא בקשת ממני שאמדוד אותך, א"כ אינו ראוי שיהיה לך טענות על זה, אמר לו בעל הבגד, הרי פשוט לכל בר דעת שלא עלי היה מוטל לבקש שתקח את מידותי, אלא עליך החייט לדעת, שקודם שמתקנים בגד צריכים לקחת את המידה של בעל הבגד, כי זהו כוונתו של האדם כשהוא מגיע אל החייט, שיתפור עבורו בגד על-פי מדותיו.

כן הוא גם בעניין המידות, שפשוט לכל אדם שבלי מידות אינו בר נש, ולכן לא הזקיקה התורה לכתבו מפורש.

איתא בגמרא (ביק ל) אמר רב יהודה האי מאן דבעי למהוי חסידא לקיים מילי דנוקין, רבא אמר מילי דאבות, ואמרי לה מילי דברכות.

ובמהרש"א כתב להסביר מהו ג' הענינים של מילי דנוקין ומילי דאבות ומילי דברכות, דאצל כל אדם מעשי הטובים מחולקים ל-ג' חלקים, להיות 'טוב לשמים', 'טוב לבריות', 'טוב לעצמו'. והנה כדי להיות מתוקן בחלק של 'טוב לשמים', שהוא הענין של בין אדם למקום, צריכים ללמוד 'מילי דברכות', ובוזה יהיה תמים וישר וטוב לשמים. לגבי החלק של 'טוב לבריות' שהוא ענין של בין אדם לחברו על זה צריכים ללמוד 'מילי דנוקין', כי על האדם לשמור שלא להזיק ולפגוע את חבריו. ולגבי החלק של 'טוב לעצמו' על זה צריך האדם ללמוד 'מילי דאבות', שידע לחקן מעשי והנהגותיו.

כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא

קודם שמתחילים ללמוד פרקי אבות מתחילים במשנה (סנהדרין ג) כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא שנאמר (ישעיהו ס, כא) ועמך כולם צדיקים לעולם יירשו ארץ נצר מטעי מעשה ידי להתפאר. ואלו שאין להם חלק לעולם הבא האומר אין תחיית המתים מן התורה ואין תורה מן השמים ואפיקורוס.

ויש לבאר מה שייכות משנה זו לפרקי אבות, וכתב מרן החתם סופר ז"ע ע"פ מה שכתב רש"י (שם ד"ה ה"ג האומר אין תחיית המתים מן התורה) וז"ל: שכופר במדרשים דדרשין בגמרא לקמן מניין לתחיית המתים מן התורה, ואפי' דא מודה ומאמין שיחיו המתים אלא דלא רמיא באוריינתא, כופר הוא, הואיל ועוקר שיש תחיית המתים מן התורה, מה לנו ולאמונתו וכי מהיכן הוא יודע שכן הוא, הלכך כופר גמור הוא.

וזהו הטעם שעל כן מקדימים קודם התחלת פרקי אבות במשנה זו, לומר שכל ישראל אפילו רשעים במעשיהם יש להם חלק לעו"ב, רק שיאמין כי משה קיבל תורה מסיני ומסרה ליהושע וכל והם אמרו ג' דברים וכל וכן כל המסכתא.

ובספר נאות דשא להגה"צ רבי שמואל דוד אונגאר זצ"ל גאב"ד נייטרא כתב להסביר באופן אחר בדרך משל, לאדם שרוצה לבנות לעצמו בית דירה כדי להתגורר בו, שצטרך להתייעץ ולטרוח כמה גיעות וטרדות, וכמו כן צטרך בתחילה לאסוף הון וטמון הרבה, ולהוציא הוצאות כבדות ומרובות כדי לקנות לו אחוזה מתאימה וראויה לבנות עליה, ולאחר מכן כשכבר יהיה לו אחוזה כשרה, צטרך לקנות כל ההצטרפות לבנין, ואף עתה עדיין לא נשלם המלאכה, אלא צטרך להשלים המשא ומתן עם הבונים ובעלי המלאכה, ורק אז יתחילו בבנין, ולאחר מכן עוד ישאר לו לקנות כל כלי הבית בכל אופניו ופרטיו, ורק אז יזכה להשלמת כל המלאכה ולהיכנס אל ביתו בשמחה, וכמו כן יהיה בשדה, אם אדם רוצה לקנות לעצמו שדה ולזרוע לעצמו אילנות, קודם שקונה לעצמו השדה יהיה לו כמה הוצאות וטרדות עד אשר ישיג להביא לעצמו פירות משדהו.

אבל אם אחד קיבל בית בנויה ועשויה על תילה, על כל תכולתה, ועם כל כליה, ואין עליו שום עבודה לעשות רק לסדר הכלים על מקומם, וכן אם אחד מקבל שדה מבוסס שכבר נעשה ניד ונחרש בטוב ואין עליו שום עבודה רק לזרוע ולקצור, בהחלט שעיקר המלאכה כבר נעשה. וכמו כן עשה עמנו הקב"ה טובה וברכה, כי העולם הזה הוא כדי להשיג על ידי זה חיי העולם הבא, אבל אין צריך לקנות האחוזה כי כבר יש לנו חלק בה, ונותר עלינו רק לשדד ולנטוע בו אילנות טובות ולהוציא פירות נאים ומהודרים, וזהו כל עבודתנו.

פרק א' משה קיבל תורה מסני ומסרה ליהושע

איתא במשנה (שם, א) משה קיבל תורה מסני ומסרה ליהושע. וכתב הרע"ב וז"ל: אומר אני, לפי שמסכת זו אינה מיוסדת על פירוש מצוה ממצוות התורה כשאר מסכתות שבמשנה, אלא כולה מוסרים ומדות, וחכמי אומות העולם ג"כ חברו ספרים כמו שבדו מלבם בדרכי המוסר כיצד יתנהג האדם עם חבריו, לפיכך התחיל התנא במסכת זו משה קבל תורה מסני, לומר לך שהמדות והמוסרים שבזו המסכתא לא בדו אותם חכמי המשנה מלבם, אלא אף אלו נאמרו בסני.

כלומר, מה שאנו רואים שגם אצל אומות העולם יש שחזרו ספרים על הנהגת האדם בדרך מוסרי ואריסטוקראטי וכדומה, עלינו לדעת כי אלו הם מידות שהמציאו ובדו מלבם, אבל המשנה כאן באה ללמדנו שהמשניות שבפרקי אבות אינו כן, אלא הכל ניתנו לנו מן השמים ע"י חכמינו זכרונם לברכה, וכמו שכל התורה כולה ניתנה לנו מסני, כן כל המידות והמוסר של פרקי אבות קבלנו מזהקב"ה מסני, ואינם סתם דברים שבדו חכמינו מלבם.

ומן הגה"ק מסאטמאר זיע"א כתב לבאר את שיעוי הלשון

במשנה, דתנן משה קיבל תורה מסני, ומסרה ליהושע, דהיינו שאצל משה נקט התנא לשון קבלה, ואילו אצל יהושע נקט לשון 'מסירה', ומבאר שמשנה קיבל תורה מסני היינו שקבלה מהש"ת מבלי שום השפעה של אמצעי, מה שאין כן ביהושע כבר עברה ההשפעה דרך משה, ע"כ אמר 'ומסרה ליהושע', דהיינו שכבר היה בה גם כוחו של משה והוא מסרה אליו.

ואפשר לומר עוד על דרך המוסר, שהמשנה באה ללמדנו שכשם שמשנה קיבל התורה ומסרה ליהושע, ויהושע מסרה לזקנים, וכך זה המשיך דור אחר דור, כך גם אנו אחראים בעצמינו לראות שהתורה תימסר דור אחר דור, וכל אחד בכלל ישראל חייב בזה, וכל אחד כפי יכולתו, או ע"י הרבצת תורה או ע"י החזקת תורה או ע"י עיסוק בענייני הציבור, אולם יש על כל יחיד ויחיד מוטל האחריות לראות שהתורה תמשיך ותימסר מדור לדור, ובכלל זה החובה לכל אחד, שאם יכול לייסד ולהקים ישיבות קדושות, מוטל עליו החיוב לקיימן. וצריך לדעת שכל מטרותיו ותכליתו של ישיבה הוא אך ללמד תורה, ולכן אינו נכון מה שמקמים ישיבות רק בחורים טובים ומצוינים, לא מזמן ראיתי 'מודעה' של ישיבה הקוראת לעצמה "ישיבה לבני עליה ומצוינים", ולא זו הדרך ולא זו השיטה ביהדות, אלא צריך להשתדל ולעבוד עם כל סוגי הבחורים, ולנסות לעשות את כולם בני תורה ותלמידי חכמים, כל אחד כפי יכולתו, וכפי שקיבלתי מרבתי זצ"ל.

והגם שבאמת בני עליה הם מועטים כלשון חז"ל (סוכה מה), מכל מקום הרי משנה מפורשת שנינו (אבות פ"א משנה א) 'והעמידו תלמידים הרבה', הרי יש חיוב ללמד את כולם - גם אם לא יתעלו להיות בגדר 'בני עליה' ממש.

ויש לצייץ למה שכתב רבינו יונה ריש אבות: 'והעמידו תלמידים הרבה', כדעת בית הלל, כענין ששינינו (אבות דרבי נתן פ"ב משנה ט) בית שמאי אומרים אין תלמיד אלא לתלמיד הגון צנוע וכשר וידא שמים, ובית הלל אומרים תלמיד לכל אדם. מאה, בשביל שיצאו עשרה טובים. עשוה, כדי שיצאו מהם שנים טובים. שנים, לפי שאינם יודעים איזה יזכר, הזה או זה, ואם שניהם כאחד טובים. וכהוהא מעשה של הלל (ירושלמי סנהדרין פ"ה ה"ו) שכנס לכל תלמידיו, אמר להם יש בכאן כל תלמיד, אמרו לו הן. אמר לו אחד מתלמידיו כולם באו חוץ מקטן שבהם, אמר להם יבוא אותו קטן, שעתיד להתנהג הדור על דיו, והביאו לו, והוא היה רבן יוחנן בן זכאי. הנה כי אין לדחות הקטנים מפני הגדולים, כי הגדלים יעשו תישיש. ועל זה דרשו רז"ל (יבמות סב:) בבוקר זרע וזרע ולערב אל תנח דרך, אם העמדת תלמידים הרבה בבחורות, העמד תלמידים הרבה בזקנות. הנה כי ריבוי התלמידים דבר טוב עד מאוד, וזכות גדול לרב. ע"כ.

הטעם שהתורה נקטה מידת עשירית האיפה בלשון 'עומר'

בספר באר יוסף מאריך להסביר מדוע קראה התורה את קרבן העומר בשם המידה "עומר", הלא העומר היא מדה מדברית של עשירית האיפה, וא"כ מדוע נקט קרא לשון 'עומר', בשונה משאר מנחות שנקראו עשירית האיפה. ועוד יש להבין בהא שצטוונו על

ספירת העומר

מצות 'ספידת העומר', לכאורה מה הטעם נקבע על שם העומר שהוא מדת המנחה ולא הקרבת המנחה.

והנה איתא במדרש (ויק' כח, ו) שזכות מצות העומר עמדה לנו בכל הדורות, וז"ל המדרש: רבי יוחנן אמר לעולם אל תהי מצות העומר קלה בעיניך שע"י מצות העומר זכה אברהם לירש את ארץ כנען, ריש לקיש אמר לעולם אל תהי מצות העומר קלה בעיניך שעל ידי מצות העומר עשה הקב"ה שלום בין איש לאשתו, אמר רבי אבהו ורבי סימון ורבי יהושע בן לוי היא שעמדה להם בימי גדעון, ארשב"ג היא שעמדה להם בימי חזקיהו, ורבנן אמרו היא שעמדה להן בימי יחזקאל, רבי לוי אמר היא שעמדה להם בימי הן דאמר רבי לוי כיון שראה מרדכי את המן בא כנגדו והסוס בידו אמר דומה אני שאין רשע זה בא אלא להרעני, והוון תלמידיו יתבין תנין קמוי, אמר להם עמדו וברחו שטא תכו בגחלת, אמרו ליה בין לקטול בין לחיי אגן עמך ולא נשבקך, מה עשה נתעטף בטליתו ועמד בתפלה לפני הקדוש ברוך הוא, ותלמידיו יתבין תנין, אמר להם במה אתם עוסקים, אמרו לו במצות העומר שהיו ישראל מקריבין במקדש ביום הזה, אמר להון הדין עומרא במאי הוה דדהב או דכסף, אמרו לו דשעורין, אמר להון וכמה הות טימי דדיה בעשרה קנטרין, אמרין ליה סגן בי מנן, אמר להון קומו, דנצחו עשרת מנכון לעשות אלפים קנטריא דכספא, עכ"ל.

ולפי דברי המדרש עלינו ללמוד ולהבין מהו כוחו הגדול של מצות העומר, שמנחה היא רק עשיית האופה קטח שעורים, ובכל הדורות עמד זכותה לבני ישראל.

תכלית המצוה ללמד אותנו כי פרנסת האדם מאיתו יתברך

ומבאר בזה, שבכל ארבעים שנה שהיו בני ישראל במדבר הוריד להם הקב"ה לחם מן השמים, ובכל יום היה מידתו שוה עומר לגולגולת, ויסדו בעמר ולא העדיף המרבה והמטמיע לא החסיד (שם טז, יח), וביום השישי לקטו לחם משנה שני העמר לאחד, ובני ישראל ראו בחוש טמא את השגחתו יתברך, היאך שהקב"ה מזין ומפרנסם בכל צרכיהם.

ברם לאחר הארבעים שנה עת הגיע הזמן להיכנס לארץ ישראל, הרי בארץ ישראל יהיו בני ישראל עסוקים בעצמם בעבודתם, בחריש ובקציר אדמתם, ויש מקום לחשוש, כיון שהם העובדים והפועלים לפרנסתם אולי ע"ז יחלש ויתרופף אצלם האמונה בהקב"ה, כיון שיגישו שהם עושים איהו פעולה למחיתם, על כן

נצטוו במצווה זו של הבאת העומר, כדי שנדע ונזכור שהמן שהוריד להם הקב"ה ארבעים שנה במדבר גם כן היה במידה זו של 'עומר לגולגולת', וע"ז יזכרו בני ישראל שהקב"ה הוא הזן ומפרנס, ואין בפעולתם שום פעולה.

ולפי"ז שפיר נקראת מצוה זו על שם 'העומר', שמידת 'העומר' מורה על ענין הפרנסה, וכמו שהמן ירד מן השמים 'עומר לגולגולת', כך גם כשהאדם עמל לפרנסתו בל יטעה שכוחו ועוצם ידו השיג לו כל זאת, אלא ידע נאמנה כי הכל רק מן השמים, כמו שידע להשכיל כשידד המן מן המים.

ובנוסף לכך מרומז בזה עוד, שכן נצטוו במצוה זו בשעה שבאו לארץ ישראל, בששה עשר בניסן, דייקא באותו יום שפסק המן ליד, כי כל תכליתה של מצות העומר היא, לדעת ולהכיר בהשגחתו ית' עלינו תמיד, ולחזק את האמונה בזה, כשם שהעומר של המן שירד מן השמים היה כולו בידי הקב"ה, כמו כן העומר הזה שאנו מקריבים, אנו מודעים ומכירים שהוא כולו מיד השי"ת המוציא לחם מן הארץ, ולכן מידתם של שניהם שווה, וזמנם שווה, שבו ביום שנפסק הורדת המן נצטוונו במצות העומר, להורות שעלינו להכיר בהשגחתו ית' ולחזק את אמונתנו בו.

ובזה מבאר הא דאיתא בגמרא (מנחות סו.) אמר אביי מצוה למימני יומי ומצוה למימני שבועי. ולכאורה מדוע נצטוונו במצות ספידת העומר למנות גם הימים וגם השבועות, וכתב לבאר, שגם בזה נרמז לנו לזכור מהמן, שהמן ירד עומר בכל יום ושני עומר בכל שבוע, הלכך גם במצות ספידת העומר נצטוונו ג"כ למנות את הימים והשבועות.

בכך משכילים אנו להבין בגדל ערך וחשיבות מצות העומר, שכוחה וזכותה עמדה לנו בכל הדורות, כי מצוה זו מורה ומלמדת אותנו אמונה והשגחה בהשי"ת, ובמצוה זו לא די בהכרה בהבאת העומר גרידא, אלא התורה הטילה במצוה זו על כל אחד ואחד מישראל ג"כ לספור ולמנות הימים והשבועות, בבטוי שפתי, ולומר היים כך וכך לעומר, כדי שיתעורר וישתדל בפנימיות לבו ונפשו ענין זה של קרבן העומר, שהוא לזכרון עומר המן, שכשם שאז הקב"ה הזין וכלכל אותנו מן השמים בבלתי אמצעי ובלי שום פעולה וסיוע של האדם, כמו כן בארץ ישראל שיש להאדם עבודה, ישג ויבין שאין בפעולתו כלום, ורק הכל מידו יתברך שמו.

יד"ל ע"י מערכת "משולחנא דמלכא"

לתרומות והנצחות, הערות והארות

טל' 13-66-043 | פקס 077-470-1746

